

FOTO: CAMILLA KRAMER / SEGES

REV. OKT 2018

Faktaark

HOLD AF UDEGÅENDE DYR I VINTERPERIODEN – KVÆG, HESTE OG FÅR

Ekstensiv helårsgræsning er som udgangspunkt den mest naturlige græsningsstrategi, da græsningen her efterligner de græsningssystemer, som har fungeret i hundredetusinder af år, hvor urokser og andre store græssere holdt arealer lysåbne mellem krat og skove.

Derfor er det optimalt for biodiversiteten at efterligne de oprindelige græsningssystemer, hvor det er muligt. Der er dog en række regler, som skal overholdes, hvis dyr skal gå ude året rundt.

På baggrund af udtalelser fra Dyreværnsrådet og Det Veterinære Sundhedsråd, og gældende lovgivning, er der opstillet en række generelle retningslinjer om hold af udegående dyr.

FORHOLD DER SKAL VÆRE OPFYLDT

Dyr, der går ude hele døgnet i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr, skal som udgangspunkt være forberedt på og være egnet til at være udegående. Det vil sige, at dyrene skal:

- Have et kraftigt og tæt hårlag
- Være i godt huld og tildeles supplerende foder, så det gode huld opretholdes hele vinteren
- Have fri adgang til frisk drikkevand
- Have adgang til græsdækkede arealer, der i størrelse er afpasset til antallet af dyr
- Have adgang til læskur eller bygning, hvor alle dyr kan hvile på samme tid på et tørt og strøet leje. Muligheden for adgang til læskur eller bygning kan undtagelsesvis fraviges, hvis de naturlige forhold yder tilstrækkelig beskyttelse (se side 3).

VINTERPERIODE OG VINTERLIGNENDE VEJR – HVORNÅR ER DET?

"Vinterperioden", som der her refereres til, er fra den 1. december til den 1. marts, samt i perioder med vinterlignende vejr. Der kan ofte opstå vinterlignende forhold i november og marts, men også i oktober og april. Der kan derfor være behov for, at dyrene har adgang til stald eller læskur før den 1. december og efter den 1. marts.

FOTO: KIRSTINE F. JØRGENSEN / SEGES

TABEL 1. Anbefalet minimumsareal i et læskur til kvæg (uddrag af tabel fra *Indretning af stalde til kvæg - Danske anbefalinger 5. udgave (2010)*)

Legemsvægt, kg	Under 60	60-100	100-150	150-200	200-300	300-400	400-500	Over 500
Min. areal af læskure m ² /dyr	1,2	1,4	1,7	2,0	2,5	3,0	3,5	4,0

STØRRELSE AF LÆSKUR TIL KVÆG OG HESTE

Kvæg og heste skal som udgangspunkt have et læskur eller en bygning at gå ind i, hvis de er ude mere end 12 timer i døgnet om vinteren eller i vinterlignende vejr. Dermed er de dyr, som kun er ude i dagtimerne, ikke omfattet.

Normalt er et tilstrækkeligt godt læskur overdækket og har tre tætte sider. Samtidig er det så stort, at alle dyr kan ligge ned på samme tid. Det skal have et lejeareal, der er trækfrit, tørt og velstrøet. Læskure bør opstilles på en veldrænet bund og placeres på et højt sted i folden. Tabel 1 angiver det anbefalede minimumsareal af læskure til kvæg.

En stor åbning i hele længden af læskuret kan være en fordel, så også lavere rangerende dyr tør gå ind. Indgangen skal under alle omstændigheder være så bred, at flere dyr kan komme ind og ud på samme tid, og så et enkelt dyr ikke kan blokere indgangen.

I lov om hold af heste gælder, at størrelseskravet for grundarealet i læskuret til heste mindst skal være:

- (2 x hestens stangmål) : For hver af de første 4 heste
- (1,7 x hestens stangmål) : For hver af de efterfølgende heste.

REGLER FOR OPSTILLING AF LÆSKUR

Undersøg, hvordan kommunens regler er for opstilling af læskur.

- Permanente læskure og kalvehytter er omfattet af godkendelsespligt. Det vil sige, at i yderste konsekvens kan man risikere, at bedriften skal have en ny miljøgodkendelse eller et tillæg
- Flytbare læskure er ikke omfattet af godkendelsespligt
- Nogle kommuner anser et skur, der er opsat på punkt-fundamenter, for flytbart
- Det er forskelligt mellem kommunerne, hvornår de kræver zonetilladelse og byggeanmeldelse ved forskellige størrelse læskure, og hvor store de må være for at være flytbare
- I forbindelse med byggelovens landskabelige vurdering er det et krav for nogle kommuner, at et læskur "skal se ordentligt ud"
- På arealer, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens bestemmelser, kræves der dispensation inden opstilling af læskur.

NÅR DE NATURLIGE FORHOLD FUNGERER SOM LÆSKUR – KVÆG OG HESTE

Hvis de naturlige forhold giver tilstrækkelig beskyttelse, og i videst muligt omfang yder samme beskyttelse som et læskur eller bygning, er der ikke krav om et læskur på arealet til kvæg uanset race. Det samme gælder for hesteracerne islandske heste og shetlandsponyer (7/8-renracede dyr).

De naturlige forhold skal i princippet svare til den beskyttelse, som et læskur eller bygning kan give. Dyrene skal have tørt leje, læ og ly mod nedbør på samme tid. Naturlige forhold er en god tæt bevoksning (tæt trækrone/grene der kan dække for nedbør), der sammenholdt med de øvrige landskabsforhold (hældninger, niveauforskelle og skrånninger) samt jordbundsforhold på arealet kan sikre dyrene mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov. Dyrene skal have adgang til et tørt leje, for eksempel et tykt lag grannåle eller halm.

BESÆTNINGSEJER VURDERER FORHOLDENE

Arealet kan ikke forhåndsgodkendes af myndighederne. Det er den, der har ansvaret for besætningen, der skal vurdere forholdene. Fødevarestyrelsen og Landbrugsstyrelsen vurderer forholdene i forbindelse med kontrol.

FÅR I VINTERPERIODEN

Der stilles ikke krav om et læskur eller en bygning til får, da de anses for at være særligt hårdføre. Dyrene skal dog være vænnet til at gå ude og deres behov skal tilgodeses.

Fårene skal:

- Være forberedt på at gå ude, dvs. have et kraftigt og tæt hårlag samt være ved godt huld og opretholde dette
- Have adgang til friskt, frostfrit drikkevand
- Tilses dagligt
- Have adgang til områder på marken, hvor alle dyr kan hvile samtidig på et leje, der er tørt.

DRIKKEVAND OM VINTEREN

Dyrene skal altid have adgang til drikkevand. Hvis der ikke er adgang til (ikke tilfrosset) naturligt drikkevand skal der sikres adgang til vand på anden måde.

Vær derfor opmærksom på, om du har sørget for, at drikkevandet er frostsikret, inden vinteren kommer. Der findes forskellige systemer på markedet, f.eks. kar med bolde, som isolerer mod kulden, og drikkekopper med elvarme.

Drikkevandet kan frostsikres på følgende måder (gerne i kombination):

- Læg forsyningsledningen med vand i frostfri dybde. Isolér røret op til drikkestedet
- Overvej brug af varmelegeme og varmetråd, som kan vikles omkring vandledningen
- En cirkulationspumpe kan holde vandet i bevægelse og hindre, at vandet fryser til is
- Manuel opfyldning af drikkevandet i en balje med tilslutning af varmekabler.

FIND MERE INFORMATION HER:

Fællesudtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd og Dyreværnsrådet

Klik på: www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Raad_og_udvalg/DVS/Generelle_udtalelser og find den nyeste udtalelse om udendørshold af dyr i vinterperioden.

Fødevarestyrelsens leksikon om Udegående dyr:

Klik på: www.foedevarestyrelsen.dk/Leksikon under emnet "dyrevelfærd" og herefter "Udegående dyr"

Søg på landbrugsinfo.dk på for eksempel "Udegående dyr", "frostsikring af drikkevand" og "faktaark om naturpleje" – sidstnævnte er en samling af faktaark om naturpleje i forhold til økonomi, regler, tilskudsordninger, parasitter mm.

FOTO: DARRAN ANDREW THOMSEN / SECES

FOTOS: CAMILLA KRAMER / SEGES

[Se andre faktaark her](#)

KONTAKT

Birgit Ingvorsen, landskonsulent
Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.
SEGES - ØkologiInnovation - bii@seges.dk
+45 8740 5493

KONTAKT

Heidi Buur Holbeck, landskonsulent
Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.
SEGES - Anlæg & Miljø - hbh@seges.dk
+45 8740 5450 / +45 2374 3157

KONTAKT

Per Spleth, specialkonsulent
Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.
SEGES HusdyrInnovation - psp@seges.dk
+45 8740 5301

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevarerministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

